

Ўзбекистон Республикаси
Қишлоқ хўжалиги вазирлиги

Ветеринария ва чорвачиликни ривожлантириш қўмитаси

Республикада эпизоотик барқарорликни
таъминлаш ҳамда чорва ҳайвонлари орасида
инфекцион, паразитар ва юқумсиз касалликларнинг
олдини олиш бўйича

ТАВСИЯНОМА

Профилактика

Диагностика

Эмлаш ва даволаш

Эмлаш тадбирлари

Тошкент-2026

**Республикада эпизоотик барқарорликни таъминлаш ҳамда
чорва ҳайвонлари орасида инфекцион, паразитар ва юқумсиз
касалликларнинг олдини олиш бўйича
ТАВСИЯЛАР**

Ижтимоий тармоқлар орқали тарқалаётган ҳайвонларнинг **ўта юқумли касалликларининг тарқалишига доир маълумотлар** республикамизда чорвачилик хўжаликлари ҳамда аҳоли ўртасида ташвишли ҳолатларни ўйғотиши табиий.

Ҳозирги кунда чорвачилик хўжаликларида **сифатли, озуқа таъминотининг баланслаштирилмаганлиги, ветеринария-санитария ва гигиена талабларига риоя этилмаганлиги натижасида** насли ҳайвонлар, айниқса четдан келтирилган қорамоллар орасида **ҳар хил юқумли ва юқумсиз ҳамда паразитар касалликлар** кўпаймоқда.

Ушбу вазиятдан келиб чиқиб, **ҳайвонлар орасида юқумли касалликлар пайдо бўлиши ва тарқалишининг олдини олиш** ҳамда соғлом эпизоотик осойишталикни таъминлаш мақсадида барча чора-тадбирлар тизимли амалга оширилмоқда.

Хусуан, баҳорги профилактик эмлаш тадбирлари соҳадаги илмий-тадқиқот муассасалари олимлари ҳамда ветеринария мутахассисларидан иборат ишчи гуруҳ (отряд)лар ташкил этилиб, **“маҳаллабай”** усулда маҳалла фуқаролар йиғинлари билан ҳамкорликда олиб борилмоқда.

Шунингдек, республикада эпизоотик барқарорликни таъминлаш мақсадида ҳудудларда чорва ҳайвонлари оқсил (яшур) касаллигига қарши курашиш бўйича **“Фавқулудда вазият”** эълон қилиниб, тезкор ветеринария тадбирлари олиб борилмоқда.

Чорва ҳайвонлари орасида ҳар хил юқумли ва юқумсиз ҳамда паразитар касалликларни тарқалишини олдини олиш мақсадида:

хўжаликка олинадиган чорва ҳайвонларини **фақат инфекцион касалликлардан ҳоли бўлган, соғлом** хўжаликлардан олиш;

янги олинган ҳайвонларни фермага киргизишдан олдин алоҳида **30 кун** профилактик карантинда сақлаш, **клиник кузатув олиб бориш**, диагностик текширишлар ўтказиш, зарур ҳолларда эмлаш;

фермалар атрофини ўраш, бегона кишиларни, ҳатто ишчиларнинг яқин қариндошларини ҳам киритилишини тақиқлаш;

ферма ишчилари **махсус кийимлар** билан таъминлаш;

фермага кириш-чиқиш жойида **дезбарьер ва дезоматлар** ташкил этиш;

Бунинг учун ишқорлар (каустик сода, ўювчи натрий), кислоталар (фенол-карбол кислота), формалдегид, ўзида фаол хлор сақловчи моддалар (хлорли оҳак, хлорамин Б, сўндирилган оҳак), феноллар ва бошқа моддалар қўлланилади;

фермаларга **санитария ўтказгич орқали** киришни ташкил қилиш ва унда гигиеник талабларга мос ҳолда ҳудудни тоза сақлаш;

ҳайвонларни сақлаш ва парваришда **зоогигиеник талабларга риоя қилиш** ва мақсадсиз қайта гуруҳлашга йўл қўймаслик;

фермаларни мунтазам гўнгдан тозалаш ва уларни биотермик зарарсизлантириш чораларини кўриш;

эпизоотияга қарши тасдиқланган тадбирлар режасига кўра ҳайвонларни сурункали инфекция (*бруцеллез, туберкулез*) ва ўткир касалликларга текшириш ҳамда эмлаш;

чорва ҳайвонларини ёз ойларида ҳар ҳафтада бир марта, қишлоқ даврида ҳар **10 кунда бир марта** эктопаразитларга қарши ишлов бериш;

ойига бир марта ферма ҳудудини ва молхоналарни чиқиндилар ва гўнгдан тозалаш, дезинфекция, дезинсекция, дезакаризация ва дератизация тадбирларини ўтказиш;

Дезинфекция учун - ишқорлар (каустик сода, ўювчи натрий), кислоталар (фенол - карбол кислота), формалдегид, ўзида фаол хлор сақловчи моддалар (хлорли оҳак, хлорамин Б, сўндирилган оҳак), феноллар ва бошқа моддалар қўлланилади;

ҳайвонларни **эрта баҳорда ва кеч кузда** бир марта, яъни йилига икки марта гельминтсизлантириш;

ҳайвонларни ёши, физиологик ҳолати бўйича алоҳида гуруҳларда сақлаш;

бўғоз сигир ва ғуножинларни бўғозлигининг **7-чи** ойдан бошлаб алоҳида сақлаш, озиқлантириш ва фаол яйратишни ташкил этиш;

янги туғилган бузоқларни **1 соат ичида** сифатли **увиз сути** билан таъминлаш ва **15-20 кун давомида** индивидуал катакларда сақлаш;

ҳайвонларни **ҳар 10 кунда бир марта** кўздан кечириниш, маҳсулдорликни ва тана вазни ортишини таҳлил қилиб бориш;

ҳар чоракда бир марта фермадаги мавжуд чорва ҳайвонларини тўлиқ ветеринария кўригидан ва диагностик текширишлардан ўтказиш;

ҳайвонларда касаллик аломатлари пайдо бўлганда **дарҳол ветеринария мутахассисига мурожаат этиш**, ветеринария мутахассисларининг барча кўрсатмаларини сўзсиз бажарилишини таъминлаш талаб этилади.

Барча фермер ва деҳқон хўжаликлари, аҳоли хонадонлари чорвачиликда эпизоотик барқарорликни сақлаш бўйича белгиланган тадбирларга тўлиқ риоя этишлари тавсия этилади.